

РЕЦЕНЗІЯ – ВІДГУК

на проєкт освітньо-професійної програми «Енергетичний менеджмент» спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Центральноукраїнського національного технічного університету (2022 р.)

11 червня 2017 року набрав чинності Закон України «Про ринок електричної енергії», яким зумовлена кардинальна зміна принципів функціонування ринку електричної енергії України, та перехід від єдиного енергетичного пулу до низки оптових сегментів ринку.

Перший етап змін, який почався 01.01.2019 – запровадження нової моделі роздрібного ринку електричної енергії, яка зокрема дає можливість споживачу вільно обирати постачальника електричної енергії. Так, укладення споживачем договору про постачання електричної енергії споживачу відбувається шляхом приєднання споживача до договору на умовах обраної споживачем комерційної пропозиції (публічної або індивідуальної). За наявності публічних комерційних пропозицій електропостачальник розміщує на своєму веб-сайті та в центрах обслуговування споживачів бланк заяви-приєднання до договору постачання електричної енергії споживачу, що дає споживачу можливість детально проаналізувати умови комерційних пропозицій при обранні постачальника.

Починаючи з 01.07.2019 розпочали функціонування оптові сегменти ринку електричної енергії, а саме: ринок двосторонніх договорів, ринок «на добу наперед», внутрішньодобовий ринок, балансуючий ринок та ринок допоміжних послуг.

Учасниками зазначених ринків є виробники електричної енергії; електропостачальники, в тому числі постачальники універсальних послуг та постачальник останньої надії; трейдери, оператор системи передачі, що також виконує функції адміністратора розрахунків та адміністратора комерційного обліку; оператори систем розподілу; оператор ринку; споживачі. Варто зауважити, що відповідно до змін до Закону України «Про ринок електричної енергії», прийнятих у 2022 році, участь на ринку електричної енергії може здійснювати оператор установок зберігання. Установки зберігання енергії можуть оптимізувати виробництво та споживання електроенергії та забезпечувати додаткові потужності для балансування енергосистеми, гарантуючи її гнучкість, а також вирівнювати навантаження на генеруючі одиниці і іншу електроенергетичну інфраструктуру.

Крім того, з метою забезпечення достатньої потужності передачі та надійності системи передачі, сприяння покращенню рівня енергетичної безпеки

України, а також сприяння розвитку альтернативної та відновлюваної енергетики наразі опрацьовується ряд змін до законодавства щодо ролі «агрегаторів» на ринку електричної енергії, а також збільшення обсягів розподіленої генерації та самовиробництва.

Надана Центральноукраїнським національним технічним університетом (ЦНТУ) на рецензування освітньо-професійна програма (ОПП) відповідає сучасним тенденціям ринкових та структурних змін у енергетиці і містить наступні розділи:

1) У розділі «Профіль освітньої програми» міститься мета ОПП, яка відповідає місії та стратегії ЦНТУ, а також добре структурована характеристика ОПП з переліком загальних та фахових компетентностей. Акцент на висвітлення тенденцій ринкової та структурної трансформації енергетики та керування попитом на електроенергію надає актуальності ОПП в форс-мажорних умовах широкої та швидкої модернізації енергетичної галузі з метою посилення енергобезпеки та стійкості енергосистеми України.

2) Аналіз «Переліку компонентів освітньо-професійної програми» показав їх логічну послідовність та повноту відносно набору компетентностей. Достатня кількість вибірових компонентів надає можливість здобувачеві обирати індивідуальний напрямок навчання. Наявність дисциплін з енергетичного менеджменту, аудиту, енергоефективних технологій формує базу для поєднання навчання з проведенням науково-дослідницької діяльності.

3) В розділі «Форма атестації здобувачів вищої освіти» викладено загальні відомості про атестацію здобувачів та вимоги до кваліфікаційної роботи з обов'язковою умовою дотримання академічної доброчесності.

4) Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми показує, що усі компетентності та ПРН забезпечуються обов'язковими компонентами, а також підсилюються вибіровими компонентами, що дозволяє здобувачу за його вибором забезпечити особистий профіль навчання та отримати певні переваги на ринку праці за рахунок цього профілю.

Серед позитивних рис програми хочу відмітити різноплановий та збалансований набір дисциплін, які розвивають soft skills, що вкрай необхідні сьогоднішньому професіоналу.

Водночас, вважаю за доцільне зауважити, що необхідно більше уваги приділити деталізації опису практичної підготовки здобувачів, адже саме цей компонент робить випускника цілком сформованим фахівцем, готовим одразу вирішувати професійні задачі.

На основі аналізу проекту рецензованої освітньо-професійної програми

«Енергетичний менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка галузі знань 14 Електрична інженерія Центральноукраїнського національного технічного університету можна стверджувати, що ця ОПП відповідає заявленому рівню освіти і спеціальності, є збалансованою і актуальною та дає здобувачам достатній рівень знань та навичок для професійної діяльності за даною спеціальністю.

Начальник відділу нормативно-правового забезпечення ринку електричної енергії Департаменту енергоринку НКРЕКП

Олександр КОЛЕСНИКОВ

РЕЦЕНЗІЯ – ВІДГУК

на проєкт освітньо-професійної програми

«Енергетичний менеджмент»

спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Центральноукраїнського національного технічного університету (2023 р.)

Відповідно до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства Україна зобов'язується реалізовувати положення нормативно-правової бази Європейського Співтовариства у сфері енергетики.

На виконання положень зазначеного договору було забезпечено зміни до законодавства, та зокрема запроваджено нову модель ринку електричної енергії. Така модель конкурентного ринку електроенергії значно розширює можливості участі на ринку електричної енергії та сприяє подальшій інтеграції до енергетичних ринків держав, що є сторонами Енергетичного співтовариства. Нова модель ринку електричної енергії України передбачає функціонування низки організованих та неорганізованих сегментів ринку електричної енергії. Так, учасники ринку можуть здійснювати купівлю/продаж електричної енергії за двосторонніми договорами, на ринку «на добу наперед» та на внутрішньодобовому ринку. Варто зауважити, що купівля та продаж електричної енергії з метою врегулювання небалансів електричної енергії сторін, відповідальних за баланс, здійснюється на балансуєчому ринку. Крім того, учасники ринку, що відповідають вимогам, визначеним нормативно-правовими актами, мають право надавати послуги з балансування та допоміжні послуги. Також, за умови отримання фізичного права на передачу учасники ринку мають право здійснювати імпортно-експортні операції.

За нової моделі ринку електричної енергії учасник ринку, що виступає у ролі споживача, має право стати повноцінним учасником «оптового» ринку електричної енергії або вільно обирати постачальника на роздрібному ринку електричної енергії, що сприяє конкуренції, покращенню якості послуг та зниженню їх ціни.

Крім того, до ключових процесів трансформації енергетики належить управління попитом на електроенергію та сприяння розвитку розподіленої генерації, яке, в рамках національних та макрорегіональних енергосистем, дозволяє забезпечувати численні позитивні ефекти: технічні, економічні, еколого-кліматичні та ін.

Надана Центральноукраїнським національним технічним університетом (далі – ЦНТУ) на рецензування освітньо-професійна програма (далі – ОПП) враховує сучасні тенденції ринкової та структурної трансформації енергетики і містить наступні розділи:

1) Профіль освітньої програми

Розділ містить мету (ціль) ОПП, що відповідає місії та стратегії ЦНТУ. Акцент на висвітлення тенденцій ринкової та структурної трансформації енергетики та керування попитом на електроенергію надає актуальності ОПП в умовах глобальної модернізації енергетичної галузі з метою посилення енергобезпеки та стійкості енергосистеми.

2) Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність.

Аналіз компонентів показав їх логічну послідовність та повноту відносно набору компетентностей. Достатня кількість вибірових компонентів надає можливість здобувачу обирати індивідуальний напрямок навчання. Наявність дисциплін з енергетичного менеджменту, аудиту, енергоефективних технологій формує базу для поєднання навчання з проведенням науково-дослідницької діяльності.

3) Форма атестації здобувачів вищої освіти.

В цьому розділі викладено загальні відомості про атестацію здобувачів та вимоги до кваліфікаційної роботи з обов'язковою умовою дотримання академічної доброчесності.

4) Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та матриця забезпечення програмних результатів навчання (далі – ПРН) відповідними компонентами освітньої програми.

Усі компетентності та ПРН забезпечуються обов'язковими компонентами та доповнюються вибіровими компонентами за згодою гаранта.

Отже, однією з головних переваг рецензованої програми є її практична скерованість на опанування засад сучасного енергетичного ринку, вирішення питань вибору оптимальної моделі закупівлі енергії у ринкових сегментах, керування режимами енергоспоживання.

Втім, хочу зауважити, що здобувачів вищої освіти доцільно залучати до участі у наукових дослідженнях, починаючи з першого рівня вищої освіти, супроводжуючи їх відображенням результатів у тематично пов'язаних кваліфікаційних роботах.

Також, вважаю за доцільне вилучити вибіровий компонент циклу професійної підготовки «Нормативно-технічне регулювання енергозбереження та енергоменеджменту» як частково дублюючий програмні результати навчання ОК «Нормативно-правова база енерговикористання» з каталогу вибірових дисциплін, натомість варто включити ОК «Ціноутворення на енергоринку».

На основі аналізу проєкту рецензованої освітньо-професійної програми

«Енергетичний менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка галузі знань 14 Електрична інженерія Центральноукраїнського національного технічного університету можна стверджувати, що ця ОПП відповідає заявленому рівню освіти і спеціальності, є збалансованою і актуальною та дає здобувачам достатньо компетентностей для професійної діяльності за даною спеціальністю.

Начальник відділу нормативно-
правового забезпечення ринку
електричної енергії
Департаменту енергоринку
НКРЕКП

Олександр КОЛЕСНИКОВ